

TELEGRAFUL ROMANU.

Telegraful este de două ori pe săptămâna: joi și Duminică. — Prenumerația se face în Sabiu la expediția foiește afară la c. r. postă, cu banigată prin scrisori francate, adresate către expediția. Pretul prenumerației pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pen-

Nr. 8. ANULU XVIII.

Sabiu, in 25 Ianuariu (6 Febr.) 1870.

Nr. cons. 18 ex 1870.

Preacinstitoru Parinti Protopopi, și Administratori protopopesci, Cinstitei Preotimi și intregului nostru poporu credințiosu din Archidieces'a Ardealului de Relecea ortodocsa resariteana, Pace și Daru dela Dumnedieu Tatalu, și dela Domnulu nostru Iisusu Christosu!

Dupa ce, precum Vi este cunoscutu Voao Tuturu, Congresulu nostru national romanu bisericesc au elaboratu, și au asiediatu in anulu 1868 unu Statutu organicu pentru trebile nôstre bisericesc, scolari și fundatiunali, și dupa ce acestu statutu sau asternutu Maiestatii Sale apostolico-regesci spre preainalta aprobare, Preainaltu Carele l'au și aprobatu in 28-lea

Maiu 1869, și dupa ce Vi sau publicatu acelui sancționatul Statutu, și Vi sau impartitū, că in intielesulu aceluiași să Ve organizati in parochiele și in protopresbiterale Vostre, — urmeadia, că să se organizează acum și Archidieces'a nostra in tōte afacerile sale asia, precum aceasta o prescrie Statutulu susamintit, spre care sfarsitu trebuie să se tienă in Archidieces'a nostra Sinodu archidiecesanu cu reprezentantii Clerului și poporului nostru creditiosu. Astfelui de Sinodu archidiecesanu are să se tienă in totu anulu la Dumine'a Tomei, și in casuri urginti se pote conchiena extraordinariu, și are să constee din Archiepiscopul că Presedinte, și din 60 membrii, dintre carii 20 suntu preoti, și 40 mireni.

De Sinodulu acesta archidiecesanu se tienu următoarele obiecte; — 1. ingrijirea pentru sustinerea libertatii religioane și a autonomiei Bisericei intre marginile legilor civilii, precum și ingrijirea pentru susținerea in curatenia a invatieturilor bisericesc, a religiositatii și a moralului; — 2. ingrijirea și controlarea averii misicatorei și nemisicatorei, a realitatilor, și fondurilor, care tōte chipzuesc proprietatea Archidiecesei nôstre transilvane; — 3. aducerea otariei in privinta acestor realități și fonduri, potrivit scopului, pentru care sau infinitat; — 4. alegerea membrilor Consistoriului archidiecesanu; — 5. Consultarea și aducerea mesurilor trebuințiose pentru ridicarea culturei poporului archidiecesanu prin scole populare, capitali, gimnasi, reali, teologice și pedagogice; — 6. Consultarea și aducerea mesurilor trebuințiose pentru disciplinarea preotiei și a poporului archidiecesanu; — 7. Ingrijirea pentru afarea midilocelor spre inaintarea culturii, crescerii tinerime scolare, și pentru delaturarea pedeclorii in privinta această; — 8. ajutorarea bisericelor și scolelor serace; — 9. Ingrijirea pentru cultivarea și pregatirea barbatilor harnici spre servicii bisericesc și scolari prin stipendii; — 10. scrierarea de colecte pentru scopuri bisericesc, scolare, fundaționali, și filantropice; — 11. Consultarea asupra greutăților, ce s'ară aretă in efeptuirea unor institutiuni bisericesc; — 12. stabilirea bugetului anualu, esaminarea ratiotinilor senatului epitropescu, și in fine defigerea salariilor din fondurile archidiecesane; — 13. onorarea cu bani a vreunui opu scientific prioritor la ora ce ramu de scientie bisericesc și scolare; — 14. facerea disputeniilor necesarie pentru arondarea cercurilor electorali, și efeptuirea actului de alegere pentru sindicatu archidiecesanu.

Membrii sinodului archidiecesanu se alegu pe trei ani, și se potu earasi realege — conchimarea sinodului archidiecesanu se face prin Archiepiscopu, ear in casu de veduvia alu scaunului archiepiscopescu, prin Consistoriului archidiecesanu.

Membrii sinodului archidiecesanu se alegu in urmatoriu modu:

a) Archidiecesa se imparte in 20 cercuri electorali proportionate;

b) in fiecare cercu preotii și alegu unu deputat din sinulu loru, ear mireni adunanduse in sinodele loru parochiale alegu căte doi deputati;

c) Consistoriului archidiecesanu denumesce pentru fiecare cercu electoralu unu Comisariu din Cleru pentru alegerea deputatului dintre preoti, și unu Comisariu din poporu pentru alegerea și respective pentru scrutinul alegierilor de deputati mireni, pe carii singuraticele sinode parochiale iau alesu.

d) in dñu'a prefipita preotii se aduna la loculu desemnatu, și sub presedintia Comisariului consistorialu, carele tiene o cuventare potrivita actului de alegere,

alegendusi preotimea din sinulu seu doi preoti de incredere și unu notariu, — decâtun numai purcedu la alegere, care se efectuește sau prin votare publica, sau la cererea unei tertialități a alegatorilor prin votare secreta. Acela, carele au intrunitu pluralitatea voturilor, se prochiamă de deputat, se provede cu credentialul subscrisu prin Comisariu, barbati de incredere și notariu, și se admanue Deputatului alesu; ear despre insusii actului alegerei luanduse protocolu și subscrinduse prin susu amintitii, se asterne Consistoriului archidiecesanu.

e) incătu pentru alegerea deputatilor mireni, comunele bisericesc se coaduna in Sinodele loru parochiale, și se constituiesc astfelui, ca alegatorii și alegu din Simulu loru pe presedintele, pe doi barbati de incredere, și unu notariu; apoi purcedu la alegere astfelui, ca fie care alegatoriu voteadia pentru doi deputati deodata. Votarea este publica, era la cererea a 20 alegatori pote fi și secreta prin siedule.

Aclamatiunea nu se iarta.

f) Despre actulu alegerei se ia protocolu, in care se scriu tōte voturile, era in casu de votare secreta și se alatura protocolului și siedulele, ce contine voturile.

g) astfelui sfârsinduse votarea in presenția alegatorilor, se incheia aceea, și constatănduse și publicânduse rezultatul alegerei, se subscrive prin presedintele, prin cei doi barbati de incredere și prin nota-riulu, și se sigileadă cu sigilulu parochialu și alu presedintelui, sau alu vreunui barbatu de incredere, că la timpul seu trimisii singuraticelor Sinode parochiale să lu duca la Comisariulu consistorialu.

h) in tempulu defiptu toti trimisi barbati de incredere ai sinodelor parochiale dintr'unu cercu alegatoriu se coaduna la loculu desemnatu spre acestu scopu, aducându cu sine protocoale electorale sigilate in modulu prescrisul sub lit. g.

Aci sub presedintia Comisariului consistorialu toti barbati de incredere ai sinodelor parochiale formează colegiul de scrutin, alegendusi unu notariu pentru ducerea protocolului.

In presentia tuturor se desfacu prin Comisariulu consistorialu protocoale sinodelor parochiale, și se cetescu cu voce inalta, numerânduse voturile, și inscrinduse in protocolu.

Acei doi barbati, carii au capatatu mai multe voturi, numai de cătu se prochiamă de deputati ai sinodului archidiecesanu. In casulu, candu doi insi au intrunitu asemene voturi, intre dânsii decide sortea execuțata numai de cătu in fatia locului.

Atâtul protocolulu colegiului de scrutinare, cătu și credentialele se subscrui prin Comisariulu consistorialu, și prin ceialalti membrii.

Protocolul astfelui subscrisu se asterne Consistoriului archidiecesanu prin comisariulu consistorialu, ear credentialele se admanuadă alesilor deputati pentru sinodu.

i) Alegatorii suntu in sinodele parochiale toti parochienii maiorenii, de sine statatori, nepetati, și carii implineșc datorintele loru parochiale.

k) Formarea cercurilor electorali in proporțiune cătu se pote mai dreapta are a se face prin consistoriul archidiecesanu, pona cându din partea Sinodului archidiecesanu nu se va face o norma in privinta această.

l) Alegerele deputatilor se efectuesc in restimpu de siase septemani inainte de Dumine'a Tomei, și au să fia ordinate și publicate astfelui, incătu pentru mireni intre alegerele parochiale și intre scrutinare, și earasi intre această și deschiderea sinodului archidiecesanu să intrevina unu restimpu celu putinu de optu dile. Sfii 87—91.

Iubitilor! pana aci V'am spus datorintele mele, și ale vostre, dupa care avem să pregatim cele de lipsa pentru scrierea sinodului nostru archidiecesanu, și pentru drepturile vostre, dupa care sunteti datori să alegeti pe deputati vostrii la același Sinodu.

Deci Ve poftescu pe Voi toti, că:

I. in parochiele vostre să tieneti sinode parochiale, să ve alegeti din sinulu vostru unu presedinte, doi barbati de incredere, și unu notariu, și să alegeti doi deputati, și in tōte să urmati, cum Vamu aretatu mai susu in intielesulu Statutului organicu.

II. că preotii să se adune spre alegerea deputatilor loru in 12-lea Martiu a. c. in locurile desenate spre acestu sfârsitu.

III. că Comisarii consistoriali in locurile desig-

rate provinciale din Monarchia pe anu anu 8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și teritori straine pe anu 12 pe 1/2 anu 6 fl. v. a.

Inseratole se platește pentru intea ora cu 7. cr. sîrbiu, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetare cu 3 1/2 cr. v. a.

nate să se afle in dumineca a cinceliea, care este 29-lea Martiu a. c. spre primirea protocoletelor de alegere dela singuratele sinode parochiale prin trimisii loru, și spre a sfarsi scrutinul loru, și c. a.

IV. că trimisii singuraticelor sinode parochiale negresitu să se afle la Comisariulu consistoriale pe 29 Martiu a. c. in oarele de dimineatia, și săi prezenteze protocolete sinodelor loru parochiale.

Eu tōte acestea amu facutu cu privire la ocupatiunile vostre de câmpu și de primavara, că adeca să sfârsiti Voi drepturile vostre cele frumose, ce ve da sancta maică nostra Mitropolia, și totusi să nu aveți nici o paguba in lucrurile vostre economice, și in Septembra Patimilor Domnului și Mantuitorului nostru Iisus Christosu, și la Serbatorele săntelor Pasci să nu aveți a Ve ocupă cu alta, decâtun cu evlavia, și cu rugaciuni.

V. Cele douădieci de cercuri pentru alegerea deputatilor clericali, și pentru scrutinul alegilor facute in sinodele parochiale a deputatilor mireni, precum și denumirea Comisariului consistoriali clericali și mireni, este precum urmează:

I-lea Cercu in Opidulu Selisce, consta din protopiatul Sibiului I-lea, și alu Miercurei partea cea din Scaunulu Miercurei; Comisariu consistorialu clericu Par. Protopop Ioanu Hannia; Comisariu consistorialu mireanu: Dlu Ilie Macelariu cons. gub. pens.

II-lea Cercu in Opidulu Resinariu consta din protopiatul II-lea alu Sibiului, și din alu Miercurei partea cea din Comitatulu Albei inferiori; Comis. cons. Clericalu Par. Protop. Ioanu Panoviciu; Com. cons. mireanu Dlu Iacobu Bologa Cons. aul. pens.

III-lea Cercu in Opidulu Sabesiu consta din protopiatul Sabesiu; Com. consist. cleric. Parintele Protop. Ioanu Tipeiu, ear Com. consist. mireanu Ioanu Paraschivu Secretariu magistr.

IV-lea Cercu in Opidulu Agnita, consta din protopiatul Noerichului, Cincului mare, și alu Palosiu lui Com. cons. clericu Par. Nicolau Popescu Protosin-gelu; Comis. cons. mireanu: Dlu Ioanu Codru Dragusianu Vice-Capitanu Distr. Fagaras.

V-lea Cercu in Opidulu Sighisióra, consta din protopiatul Sighisiórei, Mediasului, și Cohalmului; Com. consist. clericu Zacharia Boiu Protopopu; com. cons. mireanu Dlu Ioanu Siandu Archivaru magist.

VI-lea Cercu in Opidulu Fagaras, consta din protopiatul I-lea și II-lea alu Fagarasului; com. cons. cler. Par. Petru Popescu Protop.; și com. cons. mireanu Dlu Ioanu Branu Lemeni Capit. de supr. pens.

VII-lea Cercu in Deagu, consta din protopopiate: Osiorecheliul, Târnăvii de susu și de josu; com. cons. cler. Par. Partheniu Trambitasiu de Betleanu, și com. cons. mireanu Dlu Ioanu Pinci, Jude primariu in comitatul Cetatii de balta.

VIII-lea Cercu in Opidulu Bradu, consta din protopiatul Zarandului, Com. cons. cleric. Par. Moise Lazaru Protop., și com. cons. mir. Dlu Dr. Hodosiu Vicecomite alu Cottului Zarandu.

IX-lea Cercu in Galatiu lângă Teac'a, consta din protopiatele Bistritei, și Giurgiului; com. cons. cler. Par. Protop. Teodoru Buzdugu; com. cons. mir. Dlu Michailu Orbonasiu Advocat.

X-lea Cercu in Opidulu Hondolu, consta din protopiatul Joajului I-lea și II-lea alu Brasovului; com. cons. cler. Par. Protopop Ioanu Petricu; com. cons. mir. Dlu Damianu Datco, Perceptoru fin. pens.

XI-lea Cercu in Secele langă Brasovu, consta din protopiatul I-lea și II-lea alu Brasovului; com. cons. cler. Par. Protop. Vasiliu Piposiu; com. cons. mir. Dlu Petru Demianu Jude proces.

XII-lea Cercu in Eliopatacu, consta din pptele Branului, Treiscaamelor, și Higveghului; com. cons. Par. Protopop Ioanu Metianu; com. cons. mir. Dlu Nicolau Strevoiu Advocat.

XIII-lea Cercu in Opidulu Abrudu, consta din ptpulu Zlatnei de susu și de josu, com. cons. cler. Par. Protop. Ioanu Patitia, și com. cons. mir. Dlu Michailu Andreica, proprietar in Câmpeni.

XIV-lea Cercu in Opidulu Turda, consta din pptele Turdei, Secului, și Lupșiei; com. cons. cler. Par. Protop. Simeonu Popu Moldovanu; com. cons. mir. Dlu Ioanu Filipescu perceptoru de dare.

XV-lea Cercu in Opidulu Hatiegul, consta din ptpulu Hatiegului; com. cons. cler. Par. Protopop Ioanu Ratiu; com. cons. mir. Ioanu Petroviciu Primariul orașului Hatiegul.

XVI-lea Cercu in Calata mare, consta din pptele Clusiului de susu și de josu, și alu Ungurasiului; com. cons. cler. Par. Protopopu Petru Rosica, com. cons. mir. Dlu Petru Nemesiu, Secretariu in Ministeriu internu.

XVII-lea Cercu in Rochia, consta din pptele Solnocului I-lea și II-lea și alu Chioarei; com. cons. cler. Par. Protopopu Ioannu Bodea; com. cons. mir. Buzura, Jude procesualu.

XVIII-lea Cercu in Opidulu Ilia, consta din pptele Dobra și Ilia; com. cons. cler Par. Protopopu Ioannu Orbonasiu; com. cons. mir. Dlu Ioannu Piposiu Comite Supr. pens.

XIX-lea Cercu in Orasiulu Orescia, consta din pptele Devei și alu Oresciei; com. cons. cler. Par. Protopopu Nicolau Popoviciu; com. cons. mir. Dlu Dimitriu Moldovanu, Consil. aul. pens.

XX-lea Cercu in Orasiulu Belgradu, consta din pptele Belgradului și alu Muresiului; com. cons. cler. Par. Protopopu Alexandru Turdasianu, com. cons. mir. Dlu Nicolau Gaietanu Asesoru pens. dela tabla regéșca.

In urmarea acestor Ve aducu aminte Iubitilor cumca să cu acestu prilegiu silitu sumu a Ve provoca, că să aveti bunatate a contribui cătu de putinu pentru acoperirea cheltuielor pe seam'a Deputatilor Vostrii dela Sinodu. Spre care scopu provocu pe preoți și pe Epitropi ai bisericeloru nostre din Archidiecesa, că să nu erutie osteneala a culege dela crestinii nostri unu seau doi cruceri, și a conferi să din partea vistierilor Bisericeloru loru, și banii adunati ai administra pana in 28-lea Martiu a. c. Parintiloru Protopopii spre inaintare incoce fara intârdiare; sciti Iubitilor! ca astfelui de bani nici cându nu sau intrabuinitia ren, pentru ca eu amu manipulat cu ei cu sufletu curat, și iamu erutiatu, și amu inceputu a face unu fondu sinodalu din remasitiele loru, precum V'amu insciintiatu pe voi să in anulu 1868 din 17-lea octombrie Nr. c. 1015.

In sfârșitu nevoitive Iubitilor! să faceti să să sevârsiti alegerile susatine de Deputati cu frica lui Dumnedieu, și cu fratițitate, și bună intelegeră, și să Ve feriti de vrajmasii, și la casu de lipsa mai bine Veti face, deaca celu vatamatu va avea rebdare catra dea-própele seu, decâtă să i se inprotectiveasca. Faceti deci dupa sfatul Archiereului vostru, care Ve binecuvantă pe Voi toti, și Ve potfesce sanatate statornică de a petrece sănțele dile ale parasimilor, și apoi să sănțele Pasci la multi ani!

Din Siedintia consistoriale in Sabiu din 22-lea 1870. Ianuariu,

(L. S.) **Archiepiscopulu si Mitropolitula ANDREIU m. p.**

† **Sabiu**, in 24 Ianuariu. Dintr'o telegrama, ce sosî-se la noi in 22 Ianuariu inainte de prânz, cu durere amu intielesu, ca Il. S. dlu septemburu Emanuil Gojdu, dupa o bôla indelungata, a reposatu in domnul la 5 ore dimineti'a in 22 Ianuariu a. c.

In legatura cu vesteia acăstă trista amu intielesu, ca reposatul a fostu tramsu Archieppului și Metropolitului nostru Andreiu testamentulu seu sigilatu spre pastrare pana la mórte-i și apoi spre

deschidere si publicare. Din causa asiá dara a mortiei urmale, Inaltu Présanti'a Sea in siedintia plenaria consistoriale din 22 Ianuariu a. c. a desigilatul testamentulu reposatului septembviru duii Emanuel Gojdu și l'an datu cetirei, de unde s'a vediutu, cătu a iubitu reposatulu națiunea și biserica sea și cătu a fostu loru de credinciosu, pentru ca o parte forte însemnată a averei lui au lasatu tinerimei române de regea ortodoxa gr. resaritena și fundația sea o supune ingrigirei, administrărei și efectuirei congresului nostru națiunalu român bi-

sericescu. In numerii viitori vomu imparteſi celitorilor nostri testamentulu acesta forte însemnatu in intregul seu cuprinsu că o proprietate inalienabila pentru toti tempii a națiunei române de regea ortodoxa română greco-resaritena.

Asceptăm cu totu dreptulu o biografie dela acei tineri și dela acei barbati cari s'a induleit de binefacerile acestui barbatu, care si-a eternisat in unu modu asiá de stralucit u memorie și numele națiunea sea.

Sabiu 23 Ianuariu. Efori'a archidiecesana au asternutu consistoriului nostru ratiociniu de despre starea tuturor fondurilor archidiecesane pana la ultim'a Decembrie 1869. — Operatulu acesta este camu marisoru, și fiindu ca in prilegiul tinerii sinodului archidiecesanu se va tracta despre fonduri, și resultatul loru se va dă publicitatii, precum s'a intemplatu acces'a cu ocasiunea sinodului archidiecesanu din anulu 1864: pentru aceea noi deocamdata publicăm aci recapitulatiunea acestor fonduri, precum o au compusu insași efori'a și adeea:

Recapitulatiune.

Nr.	Numirea fondului.	Realități.		Obligatiuni.		Bani gata.		Argintu.		#	Sum'a.		
		fl.	xr.	fl.	xr.	fl.	xr.	fl.	xr.		fl.	xr.	
1	Sidociale	—	—	135992	81	5243	80	126	—	—	141362	61	
2	30/m.	—	—	53525	—	2261	69 1/2	22	25	—	55808	94 1/2	
3	Ep. Mog'a	—	—	47456	50	1141	50	27	50	—	48625	50	
4	Seminariale *) B.	—	—	33215	—	868	31 1/2	21	—	—	34104	31 1/2	
5	AEpisc.	42500	—	14962	95	1388	42 1/2	6	25	2	58857	62 1/2	
6	Catedr.	13650	—	52783	47 1/2	976	41 1/2	44	25	—	67454	14	
7	Semin. **) A.	79300	—	36779	75	2369	51	—	—	—	118449	26	
8	Fond. Franc. Ios.	—	—	34238	71	864	58	3	75	—	35107	4	
9	Tipografi'a	9890	—	11928	6	167	53 1/2	4	—	—	21989	59 1/2	
10	Pers. B. Catedr.	—	—	3456	62	198	10	—	—	—	3654	72 1/2	
11	Pers. cancel. cons.	—	—	3582	95	372	40	—	—	—	3955	35	
12	Pantasianu.	—	—	7959	11	122	33	—	—	—	8081	44	
13	Biser. serace.	—	—	3131	77	—	—	38	—	—	3132	15	
14	Dasc. seraci.	—	—	2825	99	10	10	—	—	—	2836	9	
15	Preot. Ard.	—	—	15355	73 1/2	146	47	—	—	2	15502	20 1/2	
		Sum'a	145340	—	457194	43	16131	55 1/2	255	—	2	618920	98 1/2

*) Vechiu.

**) Nou.

Diet'a Ungariei.

Presiedintele Gajzág o anuncia, dupa su-tenticarea protocolului, mai multe petitiuni; apoi se trece in data la ordinea dilei.

P. Somssich desprobéza tienut'a unor reprezentanti, de a totu invinovati ministeriulu. Unde a ajunsu parlamentarismul la maturitate, se facu astfelii de atacuri asupra deosebitelor puncte cu argumente asundu taietore; dintr'altele vorbitorulu nu se simte chiamatu, de a apera ministeriulu; căci aceea o pote min. insusi; se vede inse silitu alu acusa ințro privintia. Ministeriulu n'a adusu in-deplinire conclusulu camerei din 4 Dec. 1868, pri-vitoriu la lini'a ferata Battassék-Dombóvár-Zákány, și Caransebesiu-Orsiova. Décă ne intârdiamu cu cladirea cestei din urma, ne vomu vedé in securu tempu ocoliti de liniele orientale, și atunci suntemu eschisi dela negotiul oriental. Elu primesc de bas'a pentru desbaterea speciala bugetulu propusu a

min. de com. In cau'a acăstă mai vorbescu Simonyi, Guboly c. S. Vas Tisza și Hollanu.

Se cetește unu proiectu de conclusu a lui Tisza, prin care e provocatu ministeriulu de comunicatiune, a propune camerei proiecte de lego despre regularea fluvioru, cladirea canalelor, constituirea unei politie, care se priveghieze buna sta-re canalelor și despre spesele cladirei acestora.

E. Zsedényi afirma ca faimile și suspiciunile respondite despre ministeriulu de com. și secretariulu Hollan, suntu neintemeiatu, propune inse, deore ce Hollan insusi pretinde, alegerea unei comisii de 5 membri, carea se cerceteze actele ministeriului de com. și asiá se constateze nevinovatia lui Hollan.

Presiedintele dechiara, ca va pune, dupa si-nirea desbaterei bugetului, proiectul acesta la ordinea dilei.

FOIȘIÓRA.

Vîțea lui Georgiu Lazaru († 1822).

Despre total'a lipsa a simtiului națiunalu român in România inainte de mergerea lui Georgiu Lazaru acolo, și despre renascerea națiunitătiei române de acolo prin zelulu celu curatul apostolescu alu acestui barbatu, ne da prea faimosulu literat român, Ioanu Heliade, urmatoreea descrip-tiune :

„In România totu erá degeneratiune și amortiela in ceea ce se atinge de numele român și de patria, pana ce veni repausatulu intr'onu abeedariu cu litere slavone in limb'a grecescă; preotii de prin suburbii, cum si chiaru cei de prin sate, că se imitdie pre cei de prin tergu, i audia-i ingamsându-se cantându : „agios osteos, action estin os alfitos“ s. c. a. Parintii se bucurau cându audiau pre fii loru dicendo „tatalu nostru și crediulu“ in limb'a grecescă. Erá de jale in sănt'a religiune a audi cine-va rugacinea domnésca, care se dice in audiul futuroru, ce se asta inaintea Domnului, cerendu, „că se sia voi'a lui, precum in ceriu, asiá si pre pamentu“; cerendu „pânea cea spre sfintia“,

adecă se nu ajunga, dupa cum a ajunsu fiului omului (Christosu) mai josu decâtă ferele padurei și paserile ceriului, neavandu unde se-si plece capulu“; cerendu, „că se le ierte gresielele intocmai dupa acea mesura, cum potu sa ierte și ei gresielele celor gresiti (mare legatura ! mare vorba ! mare osânda chiamata !); cerendu, „sa-i scape de ceea ce e mai greu din tôte, de a nu si dusi in spita.“ Căta jale, dicu, erá sa auda poporul a-cesta nepretinute cuvinte dumnedieesce intr'o limba ce nu o intielegea ; si in tempu ce bietulu copilu ingâna aceste vorbe ceresci, si parintii lui se in-gamfau de bucuria de peticirea acestei sfintie ne-vinovate, poporul din locasiul Domnului, pote ca si dă côte și-si resuciă mustătile ! Căta jale erá, se auda cine-va simburulu (simbolulu) credintiei, semnulu dupa care se cunoște crestinulu in ceea ce crede, cele două-spre-dieci incheieturi ale ace-lui contractu săntitu, ce facem cu mantuitorulu Christosu și cu biserica, cându primimă săntulu bo-tezu, ale aceluui juramentu, că se dicu asiá, ce in-cheiemu ca vomu pazî in credintia nostra si vomu crede pana la mormentu aceste două-spre-dieci incheieturi intarite eu sigilulu spiritului sănto ! Omeneii vinu la biserica, că se asculte cuventul Domnului, si se-si aduca aminte mai desu de ceea ce s'au legatu lui Ddieu, contractându cu biserica. Căta degeneratiune era dara si in religione si in națiunitate, cându românul ajunse a-si tine dreptu fala, a batocri intr'atâ'a religiunea, nevrendu se intielegă ceea ce-lu invenită ea, astupându-si ure-chile la glasulu ei celu mantuitiv, ponendu intr'a-dinsu a-i vorbi intr'o limba, ce nu erá a parinti-

loru sei, si pre care nu o intielegea nicu unul din români ! Cându alta data aru si putulu mai bine a se potrivă acelu versu alu profetului si imperatului Davidu ?! : „urechi au, si nu audu !“ Totu erá degeneratiune și amortiela ! — Esindu din biserica, vedeai pre jefitoriu a se sili se-si dé jalb'a că tra guvernul in limb'a grecescă, a se rugă de scriitoriu că se o facă „ce-va mai elenica.“ Cine erá boieriu, ii erá rusine se dice ca e român ; celu cu parinti necunoscuti, căta scia două-trei cuvinte grecesei, nu vré mai mutu sa tréca de român, ci dicea ca e grecu ! Numele de tata si de mama erau nume mojicesci. Pre aci erá sa se facă si Ddieu babaca alu ómenilor nobili ! Acăstă erá starea românului din România intru aceea ce se atinge de inima si de snfletulu lui pana cătra an 1816, cându a venit Georgiu Lazaru in România : totu erá degeneratiune și amortiela !

Georgiu Lazaru s'a nascutu in Avrigu, unu satu in Ardelu, lângă Oltu, intre Sabiu si Fagaras, pre mosi'a camera, ce o tinea atunci baronulu susu de Bruckenthal. Fiindu Lazaru lulu de micu in cas'a acestui magnat ardelenu, s'a crescutu cu ingrigire de cătra acestui nobilu, care a sciatu in multe chipuri a-si intrebuintă bine ave-riile sele. Mai târziu întrândo cu ajutoriulu patro-nului seu in universitatea dela Vien'a, si-a facutu cu mare sporu cursulu inveniatilor in restempu de două-dieci de ani, avendu inlesnire a cultivă sciintele in mai multe specialități ; s'a datu mai pre urma cu dinadinsu spre inveniatura teologiei, fiindu numit u se sia unul dintre candidatii de epis-copu român alu Ardelului pentru biserica ro-mâna dreptu-crediocisoa resaritena.

T. Péchy repetă acusările contra ministerului de comunicatiune.

Mai vorbescă în cauza aceasta L. Berzenye și A. Csiky.

Siedintă se încheie la 2 ore.

În siedintă din 28 Ian. anunță președintele Gajzágó, după verificarea protocolului siedintei de ieri, incursie, care după o scurtă desbatere se trăma comisiunilor respective.

Comisiunea centrală referă despre legea curției de contabilitate. Comisiunea acceptă cu putine modificări proiectul de lege în formă propusă de comisiunea financiară. Minoritatea comisiunii a prezentat unu votu separat.

Amendouă referatele se vor pune joi' la vîitoria la ordinea dilei.

Mai departe referă comisiunea centrală despre convențiune suplimentară de negoziu, încheiată cu Anglia. Comisiunea recomandă primirea ei.

Referatul acesta se va pune în data lo ordină dilei.

La ordinea dilei urmăză continuarea desbaterei despre bugetul ministerului de comunicatiune.

In cestiunea acăstă mai vorbescă Ludvig, min. Mico, Ivánca, Vucovich, Hollan, și C. Ghiezy.

Referentul comisiunii financiare Pulszky respinge decisiv toate acusările și suspiciunile contră lui Hollan.

Se primescă după aceea bugetul ministerului de com. de base a desbaterei speciale.

Se votăză sub titlul „administrarea centrală“ 321,529 fl. și sub titlul „oficiale pentru clădiri“ 312,436 fl.

Sub titlul „clădirea drumurilor“ cere regimul 2,824,667 fl. Comisiunea propune 2,962,659 fl.

La 2 ore se încheie siedintă.

În siedintă din 28 Ian. se continuă, după autenticarea protocolului, peractarea specială despre bugetul ministerului de comunicatiune, despartimentul „clădirea drumurilor.“

L. Simonyi prezintă casei unu concluză, spre însarcinarea ministerului cu propunerea unui proiect de lege despre planul după care au a se clădi drumurile și linile ferate.

Ministrul de comunicatiune declară, că nu are în principiu nimică de a reflectă contra acestor propunerii; spre a potă înse susține reformele necesare, suntu alte multe cestiuni neincungurăre de rezolvit; ministerul însuși are de cugetu să prezintă o lege sistematică despre clădirea drumurilor și din aceea cauza suntu toate proiectele de concluză de pâna acum superflue.

In cestiunea acăstă mai vorbescă Puszky, Bunjanovics, Hieronymy, D. Irány,

M. Wahrmann, E. Simonyi, Petrovay, Paczolay, Zsedényi, Németh și C. Ernst.

Se votăză pentru clădirea drumurilor sumă propusă de comisiunea financiară.

Pentru despartimentul „administrarea“ se votăză 118,719 fl. și pentru despart. „spesele spre susținere în buna stare“ 2,843,340 fl.

Tisza propune unu proiectu de concluză: 1. sa se însemne fluviele, care au a se regulă, 2. sa se determine apăratu înătu e regimulu de obiecte la regulările respective, 3. spesele sa se pre-limeneze.

Contele Mico prezintă legea despre regulația fluviilor.

Proiectul lui Tisza vine la votare și se primește.

Siedintă se încheie la 2 ore.

Din Cattaro se scrie la „N. Frbl.“: Intre trupele statuionate în Cattaro și giur domnesce de vre-o căte-va dile, unu desgustu și o deceptiune mare. Cele mai multe corpuri de trupa au sperat, ca acum după ce s'a încheiatu pace (?) cu rebelii iera-si voru fi dislocati in Europa. (Asia se dice pre aci cându e vorba de partile civilizate ale Austriei), daru se pare ca are se fia altele. Chiaru nici in Vienă pare ca nu vră se creădă in pacea cu bochesii și de aceea nici nu cugeta se stramute trupele cele obosite de multe strapătie, espuse înflintiei elementelor luni intregi și cari s'au luptat cu lipsele cele mai amare, pentru ca bataliunea a 9 de venitori a primitu ordinu se mărgă tocmai in partea estrema de sudu a imperiului, la Budua; alte dislocatiuni de trupe se astăpta. Bandele de musici le-au scosu afară din Cattaro și concurentia, trupele inse pare ca voru se remâna de suvenire aici. Două casuri suntu aici posibili, său teritoriul cattarenilor e impaciuțu său nu. De către impaciuțu și pacea cea frumosă e in adeveru încheiată după cum ni se povestesc, pentru ce mai stau aici completate mai pre picioru de resbelu regimentele de infanteria archid. Albrecht, archid. Ernst, conte Wimpffen, archid. Carolu și bar. Marocicci; apoi bataliunile de venatori nr. 8, 9 și 27, in fine mai multe baterii de munte și de rachete, două companii de sanitate, două companii de geniu cu unu locuititoriu de marșal, cu doi generali majori și doi brigaderi, spre a molesta cu înquartirări pre locuitori, cari de-si sub influență năiloru de resbelu c. r. au fostu loiali, și nu numai ca n'au luat parte la revolta, dérau au facutu și servitie pentru trupe, precându locuitori din Zuppa și Crivoscia, carii faptice in unu modu canibalicu s'au luptat in contră trupelor noastre și pentru situatiunea loru remâna scutiti.

Ministrul de comunicatiune declară, că nu are in principiu nimică de a reflectă contra acestor propunerii; spre a potă înse susține reformele necesare, suntu alte multe cestiuni neincungurăre de rezolvit; ministerul însuși are de cugetu să prezintă o lege sistematică despre clădirea drumurilor și din aceea cauza suntu toate proiectele de concluză de pâna acum superflue.

In cestiunea acăstă mai vorbescă Puszky, Bunjanovics, Hieronymy, D. Irány,

de cuartiră? Durere, aici nu pre crede nimenea in pacea cea faimosă dela Knežla, ci mai corendu ca preste scurtu tempu, după ce se va schimbă timpul spre bine, mandrii crivoscianii, după ce voru fi provediti cu sare pentru carne și munitiune pentru armele loru, voru incepe iera joculu, ceea ce si in Vienă se pare ca asiă se crede. De acela trupele noastre voru trebut se remâna aici in postă a cestă pâna voru mori.

Campeni, 17 Ian. 1870.

(Conferintie de invetiatori, multiamita sprințitorilor scolatoru să apela la conlucrare și întâlnire pre cămpulu didacticu.

Invetiatorii din tractul Zlatnei superioare in conferintă din 20, 21 și 22 Iuliu a anului espirat avendu in vedere serbintea dorintia de o mai repede desvoltare a invetiamantului elementare in scolele noastre poporala; considerându imperios'a necessitate de perfectionare a invetiatorilor nostri români și căscigarea de cunoștințe pedagogico-didactice spre a potă corespunde imenselor cerințe a spiritului temporului; considerându apoi progresul nostru in cultura, care de-si e imbucuratoriu, daru amesuratul pretensiunilor temporului inca destul de lacunoso, fiindu in stadiul primu de desvoltare; in fine mai privindu si la velulu nesciintie, ce investintăza inca parte mare a poporului român, de unde devine necuviințiosă respectare si viitorul celu dubiu alu invetiatorilor nostri; invetiatorii români dela scolele confessionale gr-ort. din acestu tractu, indemnati de insa-si nobila missiune, ce o au că educatori si cultivalori ai generatiunei, si-a propus a înfiintă o sistema fundamentală de a tines pre viitoru trei conferintie anuale si adeca ună ordinaria si două extraordinarie; a căroru din urma s'ă desfășu si tempulu tienerii in Ianuarie si Mai.

Conformu sistemei cestiunate s'au si tenuțu conferintă prima extraordinarie a invetiatorilor greco ort. din acestu tractu in 2 Ianuarie 1870 sub presidiul parintelui protopopu Ioane Patilă; la a cărui propunere, de a-si alege conferintă unu conducătoru si unu secretar din sinulu seu, s'au si alesu cu unanimitatea voturilor invetiatoriului primariu dela scolele normale din Campeni Dionisiu Palade de conducătoru si Nicolau B. Manteanu de secretariu.

In acăstă conferintă s'au luate la desbatere cările invetiamantale recomandate de către supremul inspectorat scolaru, ce tractăza despre elementele istoriei naturali, universali, geografie si a fizicei; despre a căroru cuprinșu importantu si tensusatura laudabilă, fiindu petrunsi toti invetiatori, si in fine basatul pre sacra promisiune a tuturor invetiatorilor de ale primi cu inimi caldărōse, pre-

Inse episcopu se alese Vasiliu Mog'a, iera Lazaru se sănti archidiaconu alu episcopiei, si se renđui invetiatoriu alu tineriloru candidati la preotia.

Dara intemplându-se óre-cari neintielegeri intre episcopu si Lazaru, acesta merse la Brasovu, de unde, că invetiatoriu alu copiiloru logofetesei Bârcanesca, treću cu acăsta cocóna in România la noi. Aici in tempu de unu anu se occupă cu ingineria. Prin acăstă s'a facutu cunoscutu Banului Constantin Balacénū, pre atunci logofetul de tiéra de susu.

Acestu boieriu avea judecata sanetosa; era unu tipu de vechiulu boierismu alu tierei, unulu din acelă, ce nu-i stricase inca mod'a acelui seculu, adeca mod'a de a nu fi român. Vorbirile cele dese ale lui Lazaru despre romanismu aflare in Banul Balacénū unu aperotoriu serbinte. Din norocire, acestu boieriu se astă dimpreuna cu gineralel seu eforu alu scoleloru tierei, ce pre atunci toate erau grecesci. Lazaru insulă in imin'a acestui românu incredintare, ca scientiele se potu inveti și in limb'a româna. Esori'a scoleloru facu proiectu (anafora) cătra Domnitorulu de atunci, Caragea, in care cerea sa se înfiinteză la săntulu Sav'a o scola româna, in care sa se propuna scientiele in romanesce. Cuvintele acestea de scientia in limb'a naționala româna se paru Domnitorului cu totul noue și cu neputintia de a se înfiintă. Cu toate acestea, pentru curiositatea lucrului, poruncă a se aduna in divanu spre a se chibzui, de către limb'a româna este in stare de a explica, desluși și desvolta folosele scientielor. La acestu divanu a fostu chiamati Veniaminu, ce atunci era in scola grecescă dela Magurenu intăiul profesor de matema-

tica, si filosofia; dimpreuna a fostu chiamati și Lazaru.

In zadaru se nevoia bietulu românu, se arete si se demonstre, ca terminii scientielor si ai maiestrielor suntu necunoscuti la ori-care omu si la óre-care națione, pâna ce nu cultiva scientiele si maiestriole; in zadaru spunea, ca limb'a grecescă a poporului din isvorul, de unde a pestratu a dice filos (iubitoriu) si sofi'a (inteleptiune), de acolo pote eu totu dreptulu se dica si filos si sofi a (iubirea inteleptiunei); asemenea si românu de unde a pastrat lucitul, de acolo pote se dica si perlucedu, si de unde are vorba opacită, pote se dica si opacu: in desertu se nevoia românu Lazaru se arete, ca omulu in generalu este primitoru de idei, si ca ideile, prin invuirea sa imprumulare si potu capeta unu nume óre-care si prin trensulu se facu cunoscute omului, siu acestu nume se face cunoscute prin dobendirea ideilor ce infatisează; in zadaru, ca la toate acestea repetă din cându in cându profesorulu grecu, Veniaminu, că unu oraculu: nu va fi.

S'a finitul divanulu, dara Lazaru nu s'a despartu; elu a indemnăt pre banulu Balacénū se cera dela guvern, că sa deschida o scola româna pentru invetiatoru ingineriei si pentru pregătirea candidatiloru la preotia. Veniturile scoleloru erau pre atunci o parte mica a mositelor monastirei Glavacioculu si cea mai mare parte din contributiunea preotiloru. Temeiulu, cu care se cerea, că si preotimea sa se impartasișca din folosul baniloru, cu cari sprințina ea scolele, era cam tare, si dreptatea strigă pentru acei contributiunari bisericesci.

In urma se puse la cale, că sa se înfiinteză o scola româna in ruinele săntului Sav'a; se scăseră faurariele din didire, unde se astă acum mușeul naționalu si biblioteca. Lazaru se denumi invetiatoriu de teologia si de ingineria, si incepăt ambele cursuri in luna lui Augustu 1818. Ave vre-o căti-va invetaciei incepatori, cari se pregăteau la preotia, pre cari i invetă catechismulu si servitulu bisericescu, si alti căti-va invetaciei incepatori, veniti din scolele din Colția si din Sântulu Georgiu. Acești a abia sciau a silabisă, si Lazaru trebuia negresit se ieșe cu ei la câmpu cu măs'a de ingineriu si cu astrolabulu, că sa radice carte din triunghiuri; trebuia se le spuna, ca că'e trei unghuri unui triunghi suntu de o potrivă unei jumetăti de cercu; ca unghurile alterne si improativitărie la verso suntu de o potrivă. Se îndrasnitu numai a nu i invetă deodata d'alde-astea si a nu-i pune se caute cu unu ochiu inchis pricrepatura dioptrei, aretându ca trebuiescu copii pregătiti spre acăstă cu alte invetialuri, căci numai decăto laru si botezatu, după cum lu si botedia sera, de ciarlatanu, ce nu scio sa inveti ingineria.

„Ingineria vremu noi, invetiatorule! Se ne mesure baletii mosiele, si de ingineria apuca-te se inveti, ca socotela invetă ei in toate bacanile. Se baté Lazaru cu pumnii in pieptu si redică măsile la ceriu strigându: „Domne! pâna cându ani blastemoul?“ Acestea erau vorbele lui in orele de mahnire.

(Va urmă)

